

महाराष्ट्र राज्यातील महानगरपालिकांचे वर्गीकरण
आणि त्या आधारे महानगरपालिका सेवांची ३
सेवेत विभागणी करून ३८. अधिका-यांच्या
पदांसाठी आकृतीबद्ध निश्चित करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : संकिर्ण -१००५/वर्गीकरण/प्र.क्र.३७९/०५/नवि-२४
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.
दिनांक :- ४ मे, २००६

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र राज्यात सध्या एकूण २२५ नगरपालिका/नगरपंचायती व २२ महानगरपालिका कार्यरत आहेत. राज्यातील नगरपालिकांचे लोकसंख्येच्या आधारावर यापूर्वीच “अ”, “ब” आणि “क” या तीन वर्गात वर्गीकरण करण्यांत आले आहे. राज्यात अस्तित्वात असलेल्या २२ महानगरपालिकांपैकी मुंबई व नागपूर महानगरपालिकांसाठी त्यांचे स्वतंत्र असे अधिनियम आहेत. उर्वरित २० महानगरपालिकांचे कामकाज हे मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ अन्वये चालते. राज्यातील २२ महानगरपालिकांच्या प्रशासकिय व तांत्रिक कामात सुसूत्रता व समानता आणण्यासाठी आणि महानगरपालिकांचे आर्थिक स्त्रोत, त्यांचे स्वतःचे उत्पन्न लक्षात घेवून कमकुवत महानगरपालिकांना केंद्र / राज्य शासनामार्फत देण्यात येणारे अनुदान आर्थिक सहाय्य यांचे निकष उत्क्रियासाठी तसेच विविध प्रोत्साहन वा कार्यक्रम / योजना राबवितांना मदत करण्याच्या उद्योगाने नगरपालिकांप्रमाणे महानगरपालिकांचे वर्गीकरण करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. तसेच नगरपालिकांप्रमाणे महानगरपालिकांचे वर्गीकरण करण्याची मागणी लोकप्रतिनिधीकडूनही सातत्याने होत होती.

राज्य शासनाकडून सध्या महानगरपालिकांना मुलभूत सोयी सुविधांसाठी विशेष अनुदान मंजूर करण्यात येते. सदर विशेष अनुदान हे यापुढे आर्थिक / सामाजिक / विकासात्मक दृष्ट्या कमकुवत वर्गातील महानगरपालिकांनाच प्राधान्याने वितरीत करण्याची गरज आहे. तसेच या कमकुवत महानगरपालिकांचे उत्पन्नाचे स्त्रोत बळकट करून पाणीपट्टी/मालमत्ता कर व इतर करांचे सुसूत्रिकरण करून त्यांची प्रभावीपणे वसूली करण्याची गरज आहे. त्यामुळे महानगरपालिकांना पायाभूत सोयी सुविधांच्या विकास कायांसाठी पुरेसा निधी मिळण्यास मदत होईल. “विशेष अनुदान” फक्त कमकुवत वर्गातील महानगरपालिकांनाच वितरीत घेल्यामुळे, मालमत्ता कर व पाणीपट्टी कर यामध्ये सुसूत्रता आणून कमकुवत महानगरपालिकांच्या पायाभूत सुविधांचा विकास होवून सदर शहरे राज्यातील विकसित शहरांना पर्याय ठरून उद्योग/व्यवसाय विषयक गुंतवणूकीसाठी उद्योजकांना/ गुंतवणूकदारांना आर्किष्ट करण्यास मदत होवू शकेल आणि त्यामुळे अशा शहरात रोजगारांच्या संधी उपलब्ध होतील. तसेच विशिष्ट शहरांमध्ये झापाट्याने बाळणां-या लोकसंख्येचे विकेंद्रीकरण होवू शकेल. ही बाब देखील महानगरपालिकांच्या वर्गीकरणासाठी प्रकर्षाने विचारात घेण्यात आली आहे.

राज्यातील मुंबई वगळता उर्वरित २१ मनपांचे वर्गीकरण करताना लोकसंख्येस ५०% गुणभार (Wightage) दरडोई स्वतःचे उत्पन्नास ३०% गुणभार, व दरडोई क्षेत्रफलास २०% गुणभार (Wightage) काखविष्यात आला आहे. त्यानुसार मुंबई महानगरपालिका बगळता अन्य महानगरपालिकांच्या प्राप्त उक्केवारीचा महानगरपालिका निहाय तपशित; वर्गीकरणासाठी विचारात घेण्यात आला आहे.

२. राज्यातील महानगरपालिकांच्या वर्गीकरणानंतर त्यांच्या प्रशासकिय खर्चावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी, तसेच वर्गीकरण निहाय अधिका-यांच्या वेतनश्रेणीत समानता व सुसूनता आणण्यासाठी वर्गीकरणाधारित महानगरपालिकेच्या गट - अ (वर्ग -१) व गट - ब (वर्ग -२) मधील ३८ संवर्गातील अधिका-यांची पदनाम, पदसंख्या व वेतनश्रेणी यासाठी आकृतीबंध निश्चित करण्याची आवश्यकता होती.

राज्यातील मुंबई व नागपूर वगळता २० महानगरपालिकांचे कामकाज मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ अन्वये चालते. या अधिनियमाच्या प्रकरण चार मध्ये महानगरपालिकांचे अधिकारी व कर्मचारी यांच्या नियुक्ती व सेवेच्यासंबंधी तरतूदी आहेत. या तरतूदी पाहता मनपांचे अधिकारी व कर्मचारी यांचे संविधानिक अधिकारी व अन्य अधिकारी असे वर्गीकरण करण्यात आले आहे. या अधिनियमातील कलम ४५, ४६, ४७ मध्ये संविधानिक अधिका-यांच्या नियुक्ती विषयक तरतूदी आहेत. तर अन्य अधिकारी व कर्मचारी यांच्या नियुक्ती विषयक तरतूदी कलम ५१, ५३, ५४, ३४६ ते ३४८ मध्ये विषद केल्या असून नागपूर शहर महानगरपालिका अधिनियम-१९४८ च्या कलम ४९, ५०, ५१ मध्ये अधिकारी व कर्मचारी यांच्या नियुक्ती विषयक तरतूदी आहेत. तसेच या दोन्ही अधिनियमातील सदर कलमान्वये महानगरपालिकांना शासनाच्या मान्यतेने आवश्यकतेनुसार पदे निर्माण करण्यात येतात. सद्यास्थितीत राज्यातील विविध २२ महानगरपालिकेच्या आस्थापनेवार कार्यरत पदांचे सुमारे १८० ते २०० पदनामे व संवर्ग आहेत. यापैकी काही पदांची पदनामे समान आहेत. परंतु सदर पदांच्या वेतनश्रेणी व अर्हता भिन्न आहेत. प्रत्येक महानगरपालिकेने स्वतःचे सेवा भरती नियम तयार केलेले आहेत. तसेच स्वतंत्र वेतन आयोग व लवाद स्थापन करून वेतनश्रेणी निश्चित केल्या आहेत, हे पाहता महानगरपालिकांच्या सेवेतील किमान अधिकारी पातळीवरील तरी असमानता राहू नये, म्हणून महानगरपालिकांच्यां सेवांची (१) प्रशासकीय सेवा, (२) लेखा सेवा, (३) तांत्रिक सेवा या तीन सेवांत विभागणी करून वर्गीकरणाच्या आधारावर /अधिका-यांचे पदनाम, पदांची संख्या व वेतनश्रेणी दर्शक असा त्यांचा आकृतीबंध (Staffing Pattern) निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय :-

१) राज्यातील २२ महानगरपालिकांमध्ये लोकसंख्या, क्षेत्रफल आर्थिक स्त्रोत व त्याची वसूली, पायाभूत सोयी इत्यादी बाबी वर्गीकरण करताना विचारात घेण्यात आल्या. त्यानुसार राज्यातील २२ महानगरपालिकांच्या प्रशासकिय रचनेत सुसूनता आणण्यासाठी तसेच त्यांना राज्य / केंद्र शासनामार्फत देण्यात येणारे अनुदान व अर्थ सहाय्य देतांना त्यांचे स्वतःचे उत्पन्नाचे स्त्रोत विचारात घेवून निकाळ ठरविण्यासाठी सहाय्य व्हावे म्हणून, या २२ महानगरपालिकांचे खालील प्रमाणे वर्गीकरण करण्यास या आदेशान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

“अ” वर्ग --- बृहन्मुंबई महानगरपालिका, (१)

“ब” वर्ग --- पुणे, नागपूर महानगरपालिका, (२)

“क” वर्ग --- पिंपरी चिंचवड, ठाणे, नाशिक, नंवी मुंबई महानगरपालिका, (४)

“ड” वर्ग --- सोलापूर, औरंगाबाद, कल्याण - डोंबिवली, कोल्हापूर, सांगली मिरज आणि कुपवाड, अमरावती, मिरा-भाईंदर, उल्हासनगर, भिवंडी निजामपूर, अहमदनगर, अकोला, जळगांव, नांदेड - वाधाळा शहर, धुळे, मालगांव महानगरपालिका, (१५)

यापुढे दर १० बषांनी जनगणनेची आकडेवारी उपलब्ध झाल्यानंतर लोकसंख्या महानगरपालिकांचे स्वतःचे दरडोई उत्पन्न, महानगरपालिकेचे दरडोई क्षेत्रफल या बाबी विचारात घेवून शासन महानगरपालिकांचे फेर वर्गीकरण करेल.

२) महानगरपालिकांच्या वर्गीकरणाद्वारे मुंबई महानगरपालिका वगळून अन्य २० महानगरपालिकांमधील सेवांची परिशिष्ट-१ प्रमाणे (१) प्रशासकीय सेवा, (२) लेखा सेवा, (३) तांत्रिक सेवा या तीन सेवांमध्ये विभागाणी करण्यास आणि परिशिष्ट-२ प्रमाणे महानगरपालिकेच्या सेवेतील ३८ संवर्गातील अधिका-यांच्या पदांचे पदनाम, पदसंख्या व वेतनश्रेणी यांचा आकृतीबंध (Staffing Pattern) निश्चितीसाठी (मुंबई प्रांतीक मनपा अधिनियम १९४९ च्या कलम-४५,४६,४७,५१,५३,५४ व ३४६ ते ३४८ आणि नागपूर शहर महानगरपालिका अधिनियम-१९४८ च्या कलम-४९,५०,५१ अन्वये प्राप्त अधिकारांतरात) या आदेशान्वये शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

महानगरपालिकांच्या तिन्ही सेवांतर्गत विभाग व उपविभागांतील कामकाजाचे स्वरूप पाहता आवश्यक असणा-या अधिका-यांची संख्या व पदनामे यांचा आढावा घेण्यात आला असून सदर आढाव्यानुसार “ब”, “क” आणि “ड” वर्गातील महानगरपालिकांच्या वर्गीकरण निहाय आवश्यक ३८ संवर्गातील पदांची पदनामे, पदसंख्या व वेतनश्रेणी निश्चित केली आहे.

- (१) महानगरपालिकांना विकास कामासाठी पुरेसा निधी उपलब्ध होणे आवश्यक आहे. त्यासाठी त्यांच्या आस्थापना खर्चावर नियंत्रण देखील राहणे गरजेचे आहे. महानगरपालिकांचे वर्गीकरण व ३८ अधिकारी संवर्गातील पदांचा आकृतीबंध निश्चित करताना महानगरपालिकेच्या आस्थापना खर्चावर नियंत्रण राहण्यासाठी जास्तीत जास्त ३५% एवढी खर्च मर्यादा ठेवण्यात येत आहे. आस्थापना खर्चामध्ये वेतन, निवृत्तीवेतन, कार्यालयीन खर्च, वाहन, इंधन, स्टेशनरी, बैठकांवरील खर्च, दुरुस्ती, महानगरपालिकेतील आऊट सोसींग मार्फत होणारी कामे यासाठी महापालिकेस येणारा खर्च याचा देखील समावेश राहील. आस्थापना खर्च ३० टक्केपेक्षा अधिक झाल्यास महानगरपालिकेने अत्यावश्यक असेल अशी परिस्थिती वगळता नवीन पद निर्मितीचे प्रस्ताव शासनाकडे मंजूरीसाठी पाठवू नयेत.
- (२) “ब” वर्ग महानगरपालिकेमध्ये “अतिरिक्त आयुक्त” या पदावर अखिल भारतीय सेवेतील अधिका-याची प्रतिनियुक्तीने नियुक्ती करण्यांत येईल. ”क” वर्ग महानगरपालिकेतील “अतिरिक्त आयुक्त” पदावर ज्या रितीने शासन सेवेतील समकक्ष व योग्य अधिका-यातून प्रतिनियुक्तीने, ज्या पात्रतेचे अधिकारी नियुक्त केले जातील त्याच दर्जाचे व त्याच रितीने “ब” वर्ग महानगरपालिकेतील “उपायुक्त” पदावर नियुक्त्या घेण्यात येतील.
- (३) “क” वर्ग महानगरपालिकेमध्ये “अतिरिक्त आयुक्त” हे पद रु. १०६५०-१५८५० या वेतनश्रेणीतील शासनाच्या सेवेतील समकक्ष व योग्य अधिका-यांतून यापूर्वी मंत्रिमंडळाने घेतलेल्या दि. १० मे, २००४ च्या निर्णयाप्रमाणे भरण्यात येईल, अथवा महानगरपालिकेच्या फक्त प्रशासकीय सेवेतील अधिका-यांतून पदोन्तीने शासन मान्यतेनंतर भरण्यांत येईल. महानगरपालिकेच्या तांत्रिक सेवा किंवा लेखा सेवेतून “अतिरिक्त आयुक्त” पदावर पदोन्ती देण्यांत येणार नाही.
- (४) प्रशासकीय सेवेतील अधिका-याची (Non Technical) तांत्रिक व लेखा सेवेतील पदावर किंवा तांत्रिक व लेखा सेवेतील अधिका-याची प्रशासकीय सेवेतील पदांवर बदलीने/ प्रतिनियुक्तीने नेमणूक करता येणार नाही.

(५) आकृतीबंध निश्चितीमध्ये एखाद्या पदाची वेतनश्रेणी कोणत्याही महानगरपालिकेत कार्यरत अधिकारीयांच्या सध्याच्या वेतनश्रेणीपेक्षा कमी दर्शविलेली असेल अशा प्रकरणी तो अधिकारी संभित पदावर सेवेत असेपर्यंत त्यास प्रतिकूल बदल होणार नाही.

(६) आकृतीबंधामध्ये वर्गीकरण निहाय मंजूर केलेल्या पदसंख्येपेक्षा अधिक पदे एखाद्या महानगरपालिकेस सध्या मंजूर असतील आणि त्या पदावर अधिकारी कार्यरत असतील तर असे अधिकारी सेवेत असेपर्यंत किंवा ते पदोन्नत होईपर्यंत सदर जादा पदे अस्तित्वात राहतील, तदनंतर अशी जादा पदे आपोआप रद्द होतील. स्थानिक परिस्थिती व गरज विचारात घेता या शासन निर्णयानुसार मंजूर पदांपेक्षा जास्त पदे किंवा अतिरिक्त पदे निर्माण करणे आवश्यक आहे, असे महानगरपालिकेस चाटल्यास आणि महानगरपालिकेच्या आस्थापना खर्च विहीत टक्केवारीच्या भर्यादिपेक्षा कमी असल्यास महानगरपालिकेच्या प्रस्तावानुसार शासन जास्तीच्या आवश्यक पदांना स्वतंत्र आदेशाने मंजुरी देईल.

तसेच ज्या महानगरपालिकांमध्ये संविधानिक आणि इतर अत्यावश्यक पदांची मंजूर पदसंख्या आकृतीबंधान्वये दर्शविलेल्या पदांपेक्षा कमी असेल अशा मनपांनी योग्य त्या समर्थनासह प्रस्ताव शासनाकडे मंजूरीसाठी पाठवावेत.

(७) मुख्याधिकारी संवर्गाच्या सेवेतील पदोन्नतीची कुठितता घालविण्यासाठी शासन निर्णय क्रमांक : एमसीओ-१२९५/३३०८/प्र.क्र.१३८/९५/नवि-१४ दि. १० मे, २००४ नुसार "ब", "क" आणि "ड" वर्गातील सर्व महानगरपालिकेत मंजूर असलेल्या "सहाव्यक आयुक्त" "उपायुक्त" व समकक्ष पदांच्या ५०% पदावर मुख्याधिकारी संवर्गातील समकक्ष व योग्य अधिकाऱ्याची नियुक्ती करण्यात येईल. "ड" वर्गात समाविष्ट नवनिर्मित मिरा-भाईदर, भिवंडी, जळगाव, मालेगांव, अहमनगर, धुळे व अकोला आणि यापुढे निर्माण होणाऱ्या महानगरपालिकेत वर्ग-१ मधील ज्येष्ठ व योग्य मुख्याधिकाऱ्यांना "आयुक्त" व सध्या अस्तित्वात असलेल्या आणि परिशिष्ट - २ मधील मंजूर पदे विचारात घेवुन "अतिरिक्त आयुक्त" पदावर नियुक्त्या देण्यात येतील.

(८) नगरपालिकांमध्ये मुख्याधिकारी यांचा प्रशासकीय कामकाजाचा अनुभव लक्षात घेता फक्त लोकसंख्येच्या निकावावर म्हणजेच ३ लाखापेक्षा अधिक लोकसंख्या झाल्यामुळे "अ" वर्ग नगरपालिकांचे महानगरपालिकेत रूपांतर होते, त्यामुळे त्यांची "मुख्याधिकारी" या ऐवजी "आयुक्त" पदनामाचा अधिकारी प्रशासकीय प्रमुख म्हणून नियुक्त होतो. त्यावेळी मुख्याधिकारी संवर्गातील अधिकाऱ्यांना महानगरपालिकेतील अतिरिक्त आयुक्त, उपायुक्त, सहाव्यक आयुक्त या सेवामध्ये त्यांच्या नगरपालिका या स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील कामाचा अनुभव विचारात घेता नियुक्तीची संधी या विभागाच्या दिनांक १० मे, २००४ च्या शासन निर्णयान्वये मिळणार आहे. त्यामुळे राज्यातील मुख्याधिकारी संवर्गातील अधिकाऱ्यांच्या महानगरपालिकेतील विविध पदावरील नियुक्त्याबाबत या विभागाचा शासन निर्णय दि. १० मे, २००४ अनुषंगाने आवश्यक ते सर्व बदल महानगरपालिकेतील अधिकारी/कर्मचारी पदांच्या एकत्रित संवर्ग (Common

Cadre) व एकत्रित सेवा प्रवेश नियम (Common Recruitment Rule) निश्चिती प्रसंगी करण्यात येतील.

(९) महानगरपालिकेच्या अधिकाऱ्यांच्या ३८ संवर्गातील पदांच्या व्यतिरिक्त उर्वरीत संवर्गातील अधिकारी व इतर कर्मचारी यांच्या पदांचा आकृतीबंध लवकरच होणाऱ्या महानगरपालिकांच्या स्वतंत्र एकत्रित संवर्ग (Common Cadre) निश्चिती वेळी ठरविण्यात येईल.

(१०) ज्या महानगरपालिकांची स्वतःची वैद्यकीय महाविद्यालये व परिवहन सेवा अस्तित्वात नाहीत त्यांना वगवून उर्वरीत महानगरपालिकांसाठी वैद्यकीय अधिकारी, अधिष्ठाता, परिवहन व्यवस्थापक, उप व्यवस्थापक व इतर संबंधित पदे मंजूर केली आहेत. तसेच ज्या महानगरपालिका खाजगीकरणाभार्फत अभिकाऱ्यांद्वारे परिवहन सेवा चालवतात. त्यांना या सेवेसाठी आकृतीबंधामध्ये दर्शविलेली संबंधित पदे मंजूर करण्यात येणार नाहीत. त्यांनी त्यांच्या आस्थापनेवरील मंजूर पदांमधून सदर गरज भागवाबी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने

११ चा ८८/४
(ना. बा. पाटील)
प्रधानसचिव (२) महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा. भुख्यसचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
मा.प्रधानसचिव मुख्यमंत्री सचिवालय, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
सह सचिव/उप सचिव मुख्यमंत्री सचिवालय, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
मा.मुख्यमंत्र्यांचे जनसंपर्क अधिकारी,मुख्यमंत्री सचिवालय,मंत्रालय,मुंबई - ४०० ०३२
मा.राज्यमंत्री, नगर विकास यांचे खाजगी सचिव,मंत्रालय,मुंबई - ४०० ०३२
मा.प्रधानसचिव ,विधी व न्याय विभाग, मंत्रालय,मुंबई - ४०० ०३२
मा.प्रधान सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
मा.प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
मा. प्रधानसचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग.
मा.प्रधानसचिव -१/२ नगर विकास विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय,मुंबई - ४०० ०३२
मा.महालेखाकार, (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२ मुंबई/नागपूर
मा.महालेखाकार, (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२ मुंबई/नागपूर
संचालक, नगरपालिका प्रशासन संचालनालय, वरळी मुंबई ४०००२५.
संचालक, नगररचना, पुणे
विभागीय आयुक्त, सर्व महसूल विभाग
मुख्य लेखापरिक्षक, स्थानिक निधी लेखा, मुंबई
उपमुख्य लेखापरिक्षक, स्थानिक निधी लेखा, सर्व महसूली विभाग
आयुक्त, महानगरपालिका (सर्व)
सह सचिव/उप सचिव/ अवर सचिव, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
जिल्हा कोषागार अधिकारी, सर्व जिल्हे
मुख्याधिकारी, नगरपालिका (सर्व)
नगर विकास विभागातील सर्व कार्यासन अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
निवडनस्ती (नवि -२४).

परिशिष्ट - १ : महानगरपालिका सेवांचे विभाग आणि उपविभाग तपशिल.

१) प्रशासकीय सेवा				२) लेखा सेवा	
१) सामान्य प्रशासन विभाग	२) ग्राम प्रशासन विभाग	३) महसूल विभाग	४) महानगर पालिका सचिवालय	१) लेखा व वित्त विभाग	२) लेखा परिषेण विभाग
नोंदणी शाखा	प्रभाग प्रशासन	मालमत्ता कर निधारण	संधा व्यवस्थापन	लेखा विभाग	लेखा परिषेण विभाग (जगा)
आस्थापना	प्रशालय	मालमत्ता कर संकलन	समिती कायोलये व्यवस्थापन	आर्थसंकल्प इ.	लेखा परिषेण विभाग (खर्च)
अभिलेखा कक्ष	दारिद्र्य निर्मूलन कक्ष	जाहिरात कर			
जनसंपर्क विभाग	महिला व बाल विकास	बाजार परवाने की संकलन			
विभागीय चौकशी कक्ष	उद्यान विभाग	मालमत्ता विनियोग			
निवडणूक शाखा		विनियोग			
मुरक्का कक्ष		जकातकर			
सामाजिक व्याय व स.क्र.					
विथी					
क्रिडा व सांस्कृतिक कार्य			०		
कामगार					
भांडार					
खरेदी		५			
सांखिकी					

३) महापालिका तांत्रिक सेवा										
(१) सार्वजनिक आरोग्य व स्वच्छता विभाग	(२) वैद्यकीय आरोग्य विभाग	(३) सार्वजनिक बांधकाम विभाग	(४) याणी पुरवठा व मत्तनी: सारण विभाग	(५) नगर निवोजन विभाग	(६) शहर वाणिज्य व उद्योग विभाग	(७) इ प्रशासन	(८) पर्यावरण विभाग	(९) शिक्षण सेवा	(१०) यरिवहन सेवा	(११) अग्निशमन सेवा
घनकचरा व्यवस्थापन विभाग (संकलन)	रुणालय व्यवस्थापन	सा.बा.वि. (हमारी व रस्ते)	याणी पुरवठा	नगर रचना विभाग	शहर वाणिज्य व उद्योग विभाग	इ प्रशासन	पर्यावरण विभाग	पूर्व प्राथमिक शिक्षण	सामान्य प्रशासन व आस्थापना	अग्निशमन विभाग
घनकचरा व्यवस्थापन विभाग (वाहतुक)	जैव वैद्यकीय कचरा व्यवस्थापन विभाग	सा.बा.वि. (प्रकल्प)	मत्तनी: सारण विभाग	अतिक्रमण निर्मूलन विभाग	पौरोलिक माहिती सूचना प्रणाली	बने व उपवने	प्राथमिक शिक्षण मंडळ	आगर व्यवस्थापन व वाहतुक प्रवर्तन विभाग		
घनकचरा व्यवस्थापन विभाग (प्रक्रिया)	कूटूब कल्याण विभाग	सा.बा.वि. (विद्युत)		अनधिकृत बांधकाम			प्राथमिक शिक्षण मंडळ	कार्यशाला व्यवस्थापन		
	जंतुनाशक फायाणी विभाग	सा.बा.वि. (वाहन विभाग)		निर्मूलन विभाग			उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग	भांडार व खरेदी विभाग		
	साध रोग निवारण विभाग	मालमत्ता व्यवस्थापक					व्यवसायिक शिक्षण विभाग			
	पशुसंवर्धन									

परिशिष्ट - २ : महानगरपालिकेच्या अधिकार संवर्गातील आकृतीबंध (गट ब, क, ड)
पदनाम, कमाल पदांची संख्या, वेतनश्रेणी इ. चा तपशिल.

अ. क्र.	पदाचे नाव	ब वर्ग महानगरपालिका		क वर्ग महानगरपालिका		ड वर्ग महानगरपालिका	
		पद संख्या	वेतनश्रेणी	पद संख्या	वेतनश्रेणी	पद संख्या	वेतनश्रेणी
१	अतिरिक्त आयुक्त	१	अखिल भारतीय सेवेतील अधिकारी	१	१०६५० - १५८५०	-	-
२	उपायुक्त	४	१२००० - १६५०० / १०६५० - १५८५०	३	८००० - १३५००	२	८००० - १३५००
३	सहाय्यक आयुक्त	८	८००० - १३५००	६	६५०० - १०५००	४	६५०० - १०५००
४	मुल्य निर्धारक, कर संकलन अधिकारी	१	१०६५० - १५८५०	१	८००० - १३५००	१	८००० - १३५००
५	सहाय्यक मूल्य निर्धारक, कर संकलन अधिकारी	२	८००० - १३५००	२	६५०० - १०५००	१	६५०० - १०५००
६	महिला व जात विकास अधिकारी	१	१००००-१५५००	१	८०००-१३५००	१	६५००-१०५००
७	समाज विकास अधिकारी	१	१००००-१५५००	१	८०००-१३५००	१	६५००-१०५००
८	कायदा / विधी अधिकारी	१	८००० - १३५००	१	६५०० - १०५००	१	६५०० - १०५००
९	सुरक्षा अधिकारी	१	८००० - १३५००	१	६५०० - १०५००	१	६५०० - १०५००
१०	सांखिकी अधिकारी	१	६५०० - १०५००	१	६५०० - १०५००	१	६५०० - १०५००
११	अधिकारक	२	५५०० - ९०००	२	५५०० - ९०००	१	५५०० - ९०००
१२	महापालिका संचिव / नगर संचिव	१	१०००० - १५२००	१	७४५० - ११५००	१	७४५० - ११५००
१३	महापालिका उपसंचिव	१	६५०० - १०५००	१	६५०० - १०५००	०	-
१४	प्रधानाल	१	४००० - ६०००	०	-	०	-
१५	मुख्य लेखाधिकारी	१	१०००० - १५२००	२	१०००० - १५२००	१	८००० - १५५००
१६	मुख्य लेखा परिषक	१	१०००० - १५२००	१	१०००० - १५२००	१	८००० - १५५००
१७	लेखा अधिकारी	२	६५०० - १०५००	१	६५०० - १०५००	१	६५०० - १०५००
१८	उपमुख्य लेखा परिषक	२	६५०० - १०५००	१	६५०० - १०५००	१	६५०० - १०५००
१९	वैद्यकीय (आरोग्य) अधिकारी	२	१०६५० - १५८५०	१	१०६५० - १५८५०	१	८०००-१३५००
२०	सहाय्यक सार्वजनिक आरोग्य अधिकारी	१	८०००-१३५००	१	८०००-१३५००	१	५५००-९०००
२१	पशु शास्य विकासक / संचालित अधिकारी	१	१००००-१५२००	१	८०००-१३५००	१	८००० - १३५००
२२	गाहर अभियंता / जल अभियंता	२	१४३०० - १८३००	१	१२००० - १६५००	१	१०६५०-१५५००
२३	कार्याकारी अभियंता	३	१०६५० - १५५००	२	१०६५०-१५५००	२	१०६५०-१५५००
२४	उप अभियंता	६	८००० - १३५००	४	८००० - १३५००	३ + १	८०००-१३५००
२५	उप अभियंता (पा.पु.)	२	८००० - १३५००	१	८००० - १३५००	१	८००० - १३५००
२६	उप संचालक नगर रद्दना	१	१०६५०-१५५००	१	१०६५०-१५५००	१	१०६५०-१५५००
२७	सहाय्यक संचालक नगर रद्दना	१	८०००-१३५००	१	८०००-१३५००	१	८०००-१३५००
२८	सिस्टीम मैनेजर (इ-प्रशासन)	१	१०६५० - १५८५० / ८००० - १३५००	१	८००० - १३५००	१	६५००-१०५००
२९	पर्यावरण संवर्धन अधिकारी	१	१०००० - १५२००	१	१०००० - १५२००	१	८०००-१३५००
३०	अधिकारता (डीन)	१	१२०००-१६५००	१	१२०००-१६५००	-	१३०००-१६५०० / १०६५०-१५५००
३१	वैद्यकीय अधिकारक (भेडिकल सुपरिस्टेंट)	१	१२००० - १६५०० / १०००० - १५२००	१	१००००-१५२००	-	१००००-१५२००
३२	शिक्षणाधिकारी	१	८०००-१३५००	१	८०००-१३५००	१	८०००-१३५००/ ६५००-१०५००
३३	प्रशासनाधिकारी (शिक्षण मंडळ)	२	६५००-१०५००	२	६५००-१०५००	२	५५००-९०००
३४	परिवहन व्यवस्थापक	१	१२००० - १६५०० / १०६५० - १५८५०	१	१०६५० - १५८५०	१	८०००-१३५००
३५	उप परिवहन व्यवस्थापक	१	१०६५० - १५५०० / ८००० - १३५००	१	८०००-१३५००	१	८०००-१३५००
३६	आगार व्यवस्थापक	१	६५००-१०५००	१	६५००-१०५००	१	६५००-१०५००
३७	मुख्य अग्निशमन अधिकारी	१	१२०००-१६५००	१	१००००-१५५००	१	८०००-१३५००
३८	सहाय्यक अग्निशमन अधिकारी	१	१००००-१५५००	१	८०००-१३५००	१	६५००-१०५००